

**TØNSBERG
KOMMUNE**

– der barn ler

ÅRSPLAN

SKJEGGESTADÅSEN BARNEHAGE

2023

Forord

Årsplan for de kommunale barnehagene i Tønsberg bygger på FNs Barnekonvensjon, «Lov om barnehager» og «Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver».

Videre bygger årsplanen på Tjenestestrategier for oppvekst og læring samt virksomhetsplanen for de kommunale barnehagene.

Virksomhetsplanen gir følgende føringer:

- Alle barnehager skal ha kjennskap til barnekonvensjonen om barns rettigheter
- Alle barnehagene har satsninger som fremmer inkluderende felleskap hvor alle er med i et bredt mangfold
- Barnehagene skal jobbe langsiktig og systematisk over flere år
- De skal videreutvikle en kultur for erfaringsdeling og kompetansedeling
- Barnehagene skal utvikle grunnkompetanse for å ivareta alle barn i barnehagen

Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser.

De kommunale barnehagene i Tønsberg har en årsplan som følger kommuneplanens 4-årige handlingsdel. Årsplanen gjelder for kalenderåret. Den revideres årlig og fastsettes i Samarbeidsutvalget før den trer i kraft.

Barnehagene skal i tillegg utarbeide planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov.

Felles rutinebeskrivelser finnes i Kvalitetssystemet, og annen aktuell informasjon finnes på Tønsberg kommunes hjemmeside under «Barnehage».

1. Barnehagens visjon- og verdigrunnlag

Tønsberg kommune har en felles visjon; «Der barn ler – sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune». Alt arbeid i Tønsberg kommune skal preges av å skape tillit gjennom å være åpen, oppriktig og profesjonell.

1.1: Visjon; «Der barn ler – Sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune».

Vi i Skjeggestadåsen barnehage ønsker at alle barna våre skal oppleve seg sett og forstått for den de er i et trygt og godt miljø der leken og barndommens egenverdi står i sentrum.

Å innfri barns rettigheter er en kontinuerlig prosess for oss som jobber her.

1.2: Verdier; Vi skaper tillit gjennom å være åpne, oppriktige og profesjonelle.

I vår barnehage skal personalet ha gode diskusjoner og refleksjoner over mandatet til barnehagen med hovedfokus på Barnekonvensjonens art nr. 3 «Til barns beste». Gjennom klar og tydelig ledelse ønsker vi å fremstå med høy kvalitet i alle ledd i organisasjonen.

Skjeggestadåsen barnehage er en barnehage som skal gjenspeile samfunnet. **Alle** barn skal oppleve seg som en del av fellesskapet uavhengig av bakgrunn, funksjonsnivå og egenskaper. Vi synliggjør mangfold og verdier i det å være forskjellig. Vi legger til rette for felles opplevelser som inspirerer til lek og fellesskap som er tilpasset alle. Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) er en naturlig kommunikasjonsform hos oss.

Det er alltid den voksne som har ansvar for relasjonen. Vi skal være en tydelig og tilstedeværende voksen, noe som betyr at vi er fysisk og psykisk tilstede sammen med barna. Vi er lyttende og ønsker å forstå barnets intensjon bak det de viser oss med sitt kroppslige uttrykk. Barna skal oppleve seg sett, hørt og forstått.

«Barn har rett til å bli hørt og si sin mening» art nr. 12 i Barnekonvensjonen (Barne- og familiedepartementet, 2003, s.13). Vi er opptatt av å innfri dette ved at alle barna opplever at de har en betydning inn i fellesskapet og at deres mening har verdi og blir lyttet til i lek og samspill. Barna skal få mulighet til å delta i demokratiske prosesser.

1.3: Barnehagens pedagogiske plattform/pedagogiske grunnsyn

Vi jobber for å være en psykisk helsefremmende barnehage som prioriterer leken der livsutfoldelse, barns medvirkning, utforsking, kreativitet, samhold og læring er sentralt. Alt i en trygg og omsorgsfull atmosfære. Vi er opptatt av at barnas hverdag skal oppleves som meningsfull, begripelig og håndterbar.

Vi har tid og er nærværende voksne med «det gode ansiktet, den myke stemmen og de myke hendene»* Vi støtter barna gjennom motgang og medgang, og gir de gode verktøy til å takle hverdagen.

«Meningen ligger i de små øyeblikkene»* I det legger vi at den beste arenaen for læring og relasjonsbygging ofte kommer helt av seg selv. Et barn oppdager noe spennende inne eller ute, og barn og voksnes oppmerksomhet rettes mot dette felles tredje. Vi i barnehagen forstår å verdsette disse situasjonene og verner om øyeblikkets magi; undringene, samtalene, latteren, leken og alt det gøyale som oppstår i det spontane.

Vi bruker naturen som en naturlig lekearena. Vi vil gi barna mulighet til å oppleve glede i naturen og erfare mangfoldet vi kan bruke naturen til. I naturen kan barna lære å ta vare på naturen og alt som lever der.

*«Barn er budbringere» (Melvold, 2019)

1.4: Barnehagens satsningsområde/prosjekt

Satsingsområde: Livsmestring – Psykisk helsefremmende barnehager.

Vi jobber systematisk med kompetanseheving og utviklingsarbeid for de ansatte. Vi har fokus på voksenrollen. Det er alltid den voksne som har ansvar for å få til en god relasjon med barna. Den voksne må være aktivt tilstedeværende og gi anerkjennelse gjennom sin væremåte.

Vi deltar i prosjektet: Regional kompetanseordning i regi av Universitet i Sør-Øst Norge «Inkluderende fellesskap». Frem til nå er det lekemiljøene og voksenrollen vi har hatt fokus på. Vi voksne skal tilrettelegge for gode barnehagemiljøer hvor fellesskap og vennskap løftes frem. Felles litteratur for oss alle er «Barn er budbringere» (Melvold, 2019).

Vår prosjektittel dette barnehageåret er LEKE-SKAPE-OPPLEVE. Vi har valgt Lisa Aisato som impuls. Alle basene har valgt ulikt utgangspunkt for prosjektet, men vi har en felles retning for vårt arbeid.

Kompetanseløftet:

Vi er en av de fem pilotbarnehagene i Tønsberg og Holmestrand som deltar i kompetanseløftet i spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Vi er nå i gang med siste fase. Høsten 2022 har vi hatt veiledning med PPT som også er piloter i kompetanseløftet. Vi har kalt det KO-systemarbeid, hvor vi har valgt å øke vår kompetanse på ASK (PCS/NMT) se punkt 3.1: Barns medvirkning for mer info, og bruk av dagtavler på alle basene. Dette jobbes det nå systematisk med i hele personalgruppa, viser til Rp'17.

Målet med kompetanseløftet for oss i barnehagen:

- Fange opp utenforskap
- Fange opp utfordringer
- Gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle– inkludert de som har behov for særskilt tilrettelegging
- Sikre god samhandling og samarbeidskompetanse rundt barn

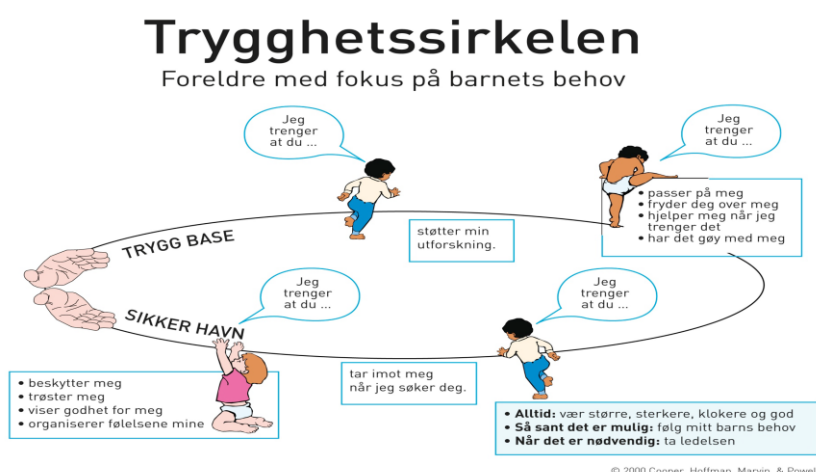
2. Barnehagens formål og innhold

2.1: Omsorg

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.8). Barn må få støtte i å mestre motgang og medgang.

Livsmestring er ikke noe vi kun må snakke om, det er noe som kommer til uttrykk i gjørekompetansen vår. Vi tar ansvar for relasjonen og skaper samhørighet med barnet, og verdsetter barnas evne til å vise omsorg for hverandre. Vi språksetter omsorgshandlingene vi ser mellom barn/barn og barn/voksne.

Vi bruker trygghets sirkelen Circle of security (cos) aktivt i barnehagen ved at vi er den "trygge basen" som støtter barnet i sin lek, utforskning og mestring, samtidig som vi er "den sikre havn" som trøster, beskytter og viser godhet. Vi voksne skal alltid være de trygge voksne som barna kan stole på. For på den måten kan vi hjelpe barna gjennom følelsene, ved å trøste og sette ord på det som er vanskelig.

For å fremme gode relasjoner og forebygge mobbing og krenkelser, arbeider vi aktivt med å implementere Tønsbergs kommunes handlingsplan mot mobbing. Planen er et forpliktende verktøy for kommunale og private barnehager i arbeidet med å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehagene. Arbeidet mot mobbing i barnehagene er kontinuerlig og systematisk.

Alle ansatte har ansvar for å gripe direkte inn i situasjoner der barn blir krenket, også selv om det er en kollega som krenker. Endringer i barnehageloven fra 1.1.21 tydeliggjør dette, og det er innført en aktivitetsplikt.

https://www.tonsberg.kommune.no/_f/p1/i2d0fe551-974b-41b5-b994-c8c577fee5cf/handlingsplan_mot_mobbing.pdf

2.2: Lek

Alle ansatte har kunnskap om lekens betydning, og dette skal gjenspeiles i det som finnes av tilgjengelig materiell for barna. For at lekemiljøene skal være i utvikling, krever dette en kontinuerlig utviklingsprosess som prioriteres av alle ansatte i barnehagen, viser til Rp'17. Arbeid med lek og det fysiske miljøet handler om arbeid med relasjoner – for i likhet med leken, så endrer også relasjoner seg når miljøene endrer seg. Vi deler daglig barna i mindre grupper for at ansatte skal få nære og gode relasjoner til alle barn, og for å støtte barn-barn relasjonene ved å være en leke-beriker og gi lekeomsorg. Ved å sette av god tid til den dype leken, oppleves hverdagen for barna mer helhetlig. De får færre avbrytelser og færre overganger.

Hva kjennetegner 1- til 2-åringers lek?

De yngste barna kommuniserer gjennom kroppen (toddlerlek). De viser oss at de har behov for kroppslige møteplasser å leke sammen på. I tillegg trenger barna tilgjengelige leker og materialer som ivaretar deres behov for å fylle, frakte og tømme. Mengden av det lekemateriellet vi tilbyr barna er helt sentralt. Store mengder av samme type materialer bringer barna sammen, mens det motsatte fører til unødvendige konflikter. Materialene skaper felleskap, og er en døråpner for varige relasjoner. Karakteristisk lek for 1-til 2-åringer er: hermelek, løpe etter hverandre, grovmotorisk lek, frakte- og tømmelek, rivelek og lek med gjenstander side om side.

Hva kjennetegner 3- til 6-åringers lek?

Mange av karaktertrekkene fra de yngste barnas lek gjelder også for de eldre barna. Lekerutiner etableres, og det handler om den dype leken som gjentas om igjen og om igjen over tid. Lekerutinene utvikles sammen med venner og er preget av gode følelser. Barn elsker å være aktører i eget liv ved å sette i gang, styre og strukturere leken sin selv med en trygg, tilstedeværende og støttende voksen. Det fysiske miljøet bør være preget av fleksibilitet og bevegelse. Barns lek trenger fleksible lekemiljøer hvor rommene kan tilpasses barnas ønsker og behov.

Vi strukturerer rom, leker og materiell slik at det inviterer til lek hos barna. En kombinasjon av grunnmaterialer som for eksempler: kasser, lekekuber, planker, stoffer, tepper, papp-rør osv. og supplerende materialer som korker, bilderammer, naturmaterialer osv. kan sammen fungerer som basens lekemateriell.

Vi vurderer og varierer hvilke definerte leker vi ønsker å tilby i tillegg til det udefinerte materialet – f.eks. biler, klosser, dyr osv. Vi bruker også autentiske rekvisitter (f.eks. gamle kaffekjeler, lysestaker, vaser ol) som kan gi en ekstra dimensjon av historikk og mystikk. Udefinert og autentisk lekemateriell kan pirre nysgjerrigheten og lekelysten på en helt annen måte enn tradisjonelt lekemateriell.

2.3: Danning

«Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning skjer i samspill med omgivelsene og med andre og er en forutsetning for meningsdanning, kritikk og demokrati. Danning i barnehagen skal forankres i verdiene i formålet. Gjennom gode dannelsprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at vi utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverden og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap» (Emile Kinge – Utfordrende atferd i barnehagen s.25)

I lys av å være en psykisk helsefremmende barnehage handler danning om å bevisstgjøre barna på det de allerede har i seg.

Vi ansatte i barnehagen legger til rette for refleksjon, utforsking og undring om hva som skjer i oss selv og mellom oss selv og andre. Gjennom dette kan vi bidra til den selvinnviklingen og forståelse som er så viktig for å kunne styre eget liv og ta ansvar for egne handlinger. Barna er subjekter og aktører i eget liv og lærer å styre seg selv innefra og ut. Vi skal støtte barns utvikling av egen identitet og bidra til at barna utvikler positiv selvfølelse. Ved å hjelpe barna til å sette ord på det de opplever, lærer barna og forstå, gjenkjenne og takle sine egne følelser. Målet er at barna på sikt vet hvordan de kan komme seg gjennom vanskelige følelser.

2.4: Læring

Lek er barns foretrukne læringsform og det som oppleves mest meningsfullt. Ansatte i barnehagen må derfor sette av nok tid til at barnas frie lek blir ivaretatt. I den frie leken opplever barna mestring, samhold, undring, kreativitet og nysgjerrighet. De utforsker og de lærer nye ting om hverandre, seg selv og om verden. Barna blir oppmuntret til å prøve ut nye ferdigheter. De blir heiet fram til nye mestringsopplevelser i et trygt og godt lekefellesskap. Alt dette er læring for livet.

3.0: Medvirkning

3.1: Barns medvirkning

Alle barn deltar i demokratiske prosesser og får ytre sine meninger. Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med barnas alder og modenhet. Hos oss får alle barn erfare å ha innflytelse på det som skjer i barnehagehverdagen. Barnas interesser skal ivaretas og legges som grunnlag når vi velger våre prosjekter i hverdagen.

I vår barnehage er det helt naturlig at barn også bruker alternativ og støttende kommunikasjonsformer, som PCS-symboler og Norsk Med Tegnstøtte, for å uttrykke sin mening. Gester og kroppsspråk er også en naturlig uttrykksform. Alle barn blir lyttet til.

3.2: Foreldres medvirkning

Barnehagen skal ivaretas foreldrenes rett til medvirkning og samarbeidet skal alltid ha barnets beste som mål. Den daglige dialogen er viktig for å sikre dette samarbeidet. I tillegg har vi avsatt tid til foreldresamtaler minimum to ganger i året.

Barnehagen har et foreldreutvalg der leder og nestleder sitter i barnehagens samarbeidsutvalg som fastsetter barnehagens årsplan og saker som er viktige for barnehagens drift. Samarbeidsutvalget

(SU) er også med på å utarbeide tiltak og handlingsplan etter brukerundersøkelsen som gjennomføres hver høst i barnehagen.

Foreldrerådet (FAU) representerer alle foreldrene i barnehagen. Det velges en representant og en vara fra hver base. Foreldrerådet har som oppgave å styrke samarbeidet mellom barnehage og hjem. Leder og nestleder sitter også i barnehagens samarbeidsutvalg (SU). Samarbeidsutvalget (SU) er et lovpålagt samarbeidsorgan som består av to foreldrerepresentanter, to ansatte-representanter, en eierrepresentant (politiker) og styrer. SU har en rådgivende, samordnende og kontaktskapende funksjon, og foreldrerepresentantene kan betraktes som foreldrenes tillitsvalgte.

Foreldrerepresentantene er avhengige av andre foreldres innspill for å gjøre en god jobb med å representere alle foreldrene i samarbeidsutvalget (SU).

4.0:

Vurdering

En forutsetning for å få til utvikling i ønsket retning er regelmessig vurdering og evaluering. Vi benytter praksisfortellinger til å reflektere over praksis og til å se betydningen av hvorfor vi gjør som vi gjør. Målet vårt er en barnehagehverdag som er psykisk helsefremmende for barn, foreldre og personal.

Vi evaluerer regelmessig arbeidet vårt i forhold til lovverk og årsplan. Systematisk vurdering av arbeidet i barnehagen gjennomføres på interne møter og planleggingsdager, gjennom brukerundersøkelser og tilbakemeldinger i foreldresamarbeid. Samarbeidsutvalget og foreldrerådet er viktige samarbeidspartnere i dette arbeidet.

Dokumentasjon i tekst og bilder gir foreldre et bredere innblikk i barnas hverdag. Dokumentasjon synliggjør den røde tråden i månedsplaner, årsplaner og lovverk. Vi benytter e-post og Visma-appen til å informere om hva vi er opptatt av i hverdagen.

5.0: Overganger

5.1: Hjem – barnehage

Vi jobber kontinuerlig med å sikre at overgang hjem-barnehage foregår på en god og trygg måte. Vi vet at trygghet fordrer tid. Så det er viktig at foreldrene er aktivt med de første dagene i tilvenningsperioden til vi (trygghetspersonene) har blitt godt kjent med barnet og kan fungere som «en sikker havn» for barnet. Dette er godt beskrevet i Trygghetssirkelen.

Før oppstart inviterer vi til besøksdager i juni. På disse dagene kan familiene og personalet bli kjent og barnet møter barnehagens fysiske miljø og ser hvilken base de skal være en del av. Vi har også et foreldremøte for nye foreldre i mai/juni. Vi lager disse møtepunktene for å legge til rette for gjensidig dialog og sikre god informasjonsflyt, samt for å bli bedre kjent med hverandre.

Når barna starter i barnehagen, vil pedagogisk leder/barnehagelærer ha en oppstartsamtale med foreldrene. Der utveksler foreldre og personalet praktisk informasjon og lager en liten plan for tilvenningsperioden. Relasjonen mellom barn, foreldre og ansatt prioriteres fra første stund. Gode relasjoner danner grunnlaget for god psykisk og fysisk helse og for positiv atferd, sosial kompetanse og læring. Det er alltid de voksne som har ansvaret for relasjonen.

Voksen-barn-relasjonen skal være preget av: nærhet, varme, trygghet, trøst, stimulering og kjærlighet.

Hvor lang tilvenningsperiode barnet trenger er veldig individuelt. Men minst en uke må man sette av til tilvenning. Det er dere foreldre som må være med å bestemme lengden på tilvenningen. Omsorg, trygghet og gjensidig dialog er helt essensielt i oppstarten. God omsorg styrker barns forutsetninger for å utvikle trygghet og trygg tilknytning i barnehagen, samt tillit til seg selv og til andre. Den faste dagsrytmen i barnehagen er viktig i starten, da den hjelper barnet å få oversikt og opplevelse av sammenheng i den nye hverdagen. Det kan være lurt å ha noe som skaper forbindelse mellom tilværelsen hjemme og i barnehagen de første dagene. Overgangsobjekt (f.eks. bamse, koseklut, smokk, bilde) kan gi barna den ekstra tryggheten de trenger de første dagene i barnehagen.

Mål for O-S-S arbeidet

- Barnehagen samarbeider med foreldrene om å legge til rette for at barnet skal få en trygg og god start i barnehagen
- Barnehagen tilpasser rutiner og organiserer arbeidet, slik at barn og foreldre sammen kan bli kjent med barnehagen i god tid før første barnehagedag
- Personalet i barnehagen arbeider kontinuerlig med kompetanse om barns tilknytning og overganger

https://www.tonsberg.kommune.no/_f/p1/i93f998ef-45ad-459a-9813-4eef154cbb6b/o-s-s-hjem-barnehage-2021-2022.pdf

5.2: Barnehage – skole

Fra eldst til yngst – Overgang barnehage – skole:

Overgangen fra barnehage til skole/SFO er godt beskrevet i kommunens O-S-S rutiner, som finnes på kommunens hjemmeside. Samarbeidet starter allerede i september året før barnet skal begynne på skolen. Vi samarbeider tett med Rørostoppen skole gjennom barnets siste år i barnehagen, så barna blir godt kjent med skolen/SFO før oppstart på høsten. Dette gjør at det blir en trygg og god overgang for barna. For mer detaljer beskrivelse les O-S-S (brosjyren)

https://www.tonsberg.kommune.no/_f/p1/i8da30539-230d-499b-a877-1a1184c61817/o-s-s-barnehage-skole-og-sfo-2021.pdf

5.3: Interne overganger

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter base.

Mål for interne overganger på huset

- Overføringssamtaler (personalet/foreldre)
- Sette av god tid
- Følge barnas tempo
- Besøk på basene. Hyppighetene trappes opp på våren.
- Øve på å leke sammen med de større barn
- Bygge gode relasjoner – trygge voksne

- Omvisning for foreldrene
- Foreldrene får i god tid oversikt over de nye barnegruppene

6.0: Informasjon

Skjeggestadåsen er en tilrettelagt barnehage:

- Tilrettelagte barnehager er ordinære barnehager hvor barn med særskilte behov vil ha plass i barnegruppene på lik linje med andre barn
- Tilrettelagte barnehager har erfaring og kompetanse i å gi hjelp og tilrettelegge tilbudet for barn med særskilte behov
- Tilrettelagte barnehager har erfaring og kompetanse i å inkludere barn med særskilte behov i barnehagens fellesskap

Studenter/praksisplasser: Vi tar imot studenter fra universitetet i Sørøst-Norge, og vi tar imot elever fra ungdoms- og videregående skoler. Vi er en arbeidsplass hvor voksne kan prøve seg ut i både arbeidspraksis og språkpraksis. Vi mener at dette er med på å styrke barnehagen og personalets utvikling.

